

УДК 338.48

Цвілий С.М.

к.е.н., доцент, доцент кафедри
туристичного, готельного та ресторанного бізнесу
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна

ФОРМУВАННЯ ПОТОКІВ АДАПТИВНОГО ТУРИЗМУ В ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ТУРИСТИЧНІЙ ДЕСТИНАЦІЇ

Адаптивний туризм представляє собою вид адаптивної рухової рекреації, фізичної реабілітації, оздоровлення та соціальної інтеграції людей з обмеженими фізичними можливостями, є чинником соціальної реабілітації відносно здорових людей похилого віку і осіб з інвалідністю. Звісно, що адаптивний туризм має власні характеристики: мету подорожі, спосіб пересування, характер організації, форми подорожування, вікова ознака, категорії обмеження функцій організму, групи за нозологічними формами захворювання, характер організації подорожі і тип супроводу. Специфіку адаптивного туризму визначає географічний простір, якому притаманна функціональна і територіальна структура. Функціональну структуру цього виду туризму класифіковано, як спосіб дії його компонентів і елементів, сукупність зв'язків, що відображають найсуттєвіші внутрішні його властивості. У суспільно-географічному плані визначальними властивостями адаптивного туризму є територіальна спеціалізація, комплексність та наявність атракцій, які сприяють створенню спеціалізованого туристичного продукту.

З огляду на перспективи функціонування структурних складових індустрії

туризму, що формують інфраструктурну, безпекову і соціальну компоненти територіальних туристичних дестинацій (ТТД) з позицій ризикологічного підходу, слід констатувати актуальність модернізаційного простору ТТД в умовах нестабільності, враховуючи результативність дії програм соціальної адаптації населення до обмежень, а також можливостей налагодження системи комфортної і безпечної життєдіяльності. Так, обираючи між природними туристичними об'єктами й об'єктами антропогенного походження, для розробки маршрутів адаптивного туризму перевагу слід надавати історико-культурним об'єктам, однак розглядати їх доцільно у межах певних ландшафтних одиниць.

Важливою вимогою до формування потоків адаптивного туризму має бути сприятлива екологічна ситуація та наявність життєдіяльної інфраструктури, насамперед, транспортної та медичної. Власне саме тому важкодоступні та малоосвоєні гірські, лісисті території, що мають низький рівень екологічного забруднення та високу атрактивну і лікувально-оздоровчу цінність, не завжди можуть бути задіяні для активізації адаптивного туризму. Тобто, гарантія безпечного інноваційного розвитку в туристичній індустрії можлива лише за умови доступності транспортних шляхів і медичної допомоги у будь-якій точці маршруту, а не лише на безпечних обраних туристичних об'єктах [1].

Запропоновано розглядати етнотуристичний потенціал територіальних туристичних дестинацій як сукупність просторових ресурсів та об'єктів, що формують їх привабливість для розвитку потенціалу окремих соціальних груп, національних меншин, особливих таксономічних формувань, які виокремлюють їх у національному просторі та дозволяють ефективно формувати відповідні спеціалізовані туристичні потоки. Важливим чинником, який впливає на рівень придатності територіальної туристичної дестинації для розвитку етнотуризму є її етнографічна спадщина, яка використовується у двох напрямках: перший – відвідування наявних поселень, які зберегли особливості традиційної культури та побуту певних народів. Зазначені поселення можуть бути демонстраційними чи показовими, і бувають постійними та тимчасовими; другий – ознайомлення з музеями народного побуту, експозиції яких містять колекції народних костюмів,

предметів селянського побуту і народної творчості, притаманних населенню певних вітчизняних регіонів. Вони знайомлять туристів з історичним минулим краю, своєрідною культурою, традиційними видами побуту, традиціями.

Серед груп показників, які характеризують туристичну придатність ТТД для інноваційного розвитку, як етнічного туризму, можна виділити: 1) природно-ресурсний потенціал ТТД, який слід розглядати як сукупність засобів і запасів щодо створення етнотуристичного продукту, і який може бути виражений як в кількісній, так і якісній формі; 2) кількість і якісний рівень історико-культурних етнотуристичних об'єктів, які можуть бути використані у процесі розробки спеціалізованого туристичного продукту; 3) інтенсивність туристичних потоків. Цей показник є дуже важливим, оскільки показує рівень зацікавлення туристами певною територією, а також рівень її залучення до туроператорської діяльності; 4) наявність і якість інфраструктурного забезпечення території, що включає конкретні заклади туристичної інфраструктури, які надають послуги зв'язку, розміщення, харчування, транспорту, розваг, додаткові сервіси тощо [2].

Оцінюючи групи показників, які описують рівень придатності конкретної ТТД до етнотуризму можна охарактеризувати та спрогнозувати перспективи її ефективного використання для організації етнічних турів та опосередковано оцінити ступінь впливу конкретного фактора етнотуристичного потенціалу на стан безпечного інноваційного розвитку конкретної ТТД. Одним із шляхів безпечного інноваційного розвитку туризму в ТТД є інтенсифікація екологічного туризму, який забезпечить збалансовану взаємодію туристичної діяльності суб'єктів з навколишнім середовищем. Пропонується в післяконфліктному періоді виділити два напрями формування потоків адаптивного туризму в ТТД на основі екотуризму – природно-заповідний та сільський (агротуризм).

Література:

1. Трусова Н.В., Цвілий С.М. Безпечний стан інноваційного розвитку туристичної індустрії в економічній системі держави. *Економіка та суспільство*. 2022. № 45. С. 34–42.
2. Цвілий С.М., Жилко О.В., Зайцева В.М. Територіальний брендинг в

контексті інвестиційної привабливості вітчизняної туристичної дестинації.
Интеллект XXI. Науковий економічний журнал. Київ : Національний університет харчових технологій; Одеса ВД «Гельветика». 2022. № 3. С. 73-77.